

Deutsche Gesetzliche
Unfallversicherung

BG BAU

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Σύντομη προσέγγιση του θέματος

Ενδυνάμωση του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας καθώς και του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των ιδιωτικών επιχειρήσεων, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στους τομείς των κατασκευών, των εξορυκτικών βιομηχανιών και των λιμενικών εργασιών.

Αρ.Συμβ.: CY2005/17/643.03.01.01

Τα τέσσερα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα που έχουν ως ρόλο την διεκπεραίωση των εργασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι:

- Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Ανάμεσα στις άλλες αρμοδιότητές τους είναι η ετοιμασία, έγκριση και ψήφιση της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

- Σε περιπτώσεις σύγκρουσης, η Ευρωπαϊκή νομοθεσία υπερισχύει της εθνικής νομοθεσίας.
- Η Κύπρος τροποποίησε το Σύνταγμά της έτσι ώστε το ευρωπαϊκό κεκτημένο να αποτελεί τον υπέρτατο Νόμο.
- Αυτή η πρακτική εφαρμόζεται από τα Κράτη μέλη για λόγους ομοιόμορφης εφαρμογής της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας και της ερμηνείας της από τα εθνικά δικαστήρια.
- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει αποφασίσει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί νέα νομική τάξη προς όφελος της οποίας τα Κράτη Μέλη έχουν παραχωρήσει μερικές από τις εξουσίες τους.

- Οι πηγές του Ευρωπαϊκού Δικαίου μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες:
- Πρωτογενείς πηγές: Οι Συνθήκες μεταξύ των Κρατών Μελών και οι Συμβάσεις με τρίτες χώρες.
- Δευτερογενείς πηγές: Κανονισμοί, Οδηγίες, Αποφάσεις, Συστάσεις και Γνωματεύσεις.
- Άλλες πηγές: Γενικές Αρχές του Ευρωπαϊκού Δικαίου όπως αναπτύχθηκαν μέσα από δικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, καθώς και το λεγόμενο «μαλακό δίκαιο» (soft law) όπως Κατευθυντήριες Γραμμές και Ψηφίσματα.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ

- Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (EC Treaty) και τα Πρωτόκολλα, όπως τροποποιήθηκαν από τη Συνθήκη Συγχώνευσης 1965 και τις Συνθήκες Προσχώρησης (Acts of Accession) 1972: *Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Δανία. 1979: Ελλάδα. 1985: Ισπανία, Πορτογαλία. 1995: Αυστρία, Φιλανδία, Σουηδία. 2003: Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία. 2005: Βουλγαρία, Ρουμανία*
- Η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα & Χάλυβα 1952 (έπαψε να ισχύει στις 23 Ιουλίου 2002)
- Η Συνθήκη της Ρώμης 1957 (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα & Ευρατόμ)
- Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (Υπογραφή 28/2/1986- Έναρξη ισχύος 1/7/1987)
- Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (του Μάαστριχτ) 1992
- Η Συνθήκη του Άμστερνταμ 1997
- Η Συνθήκη της Νίκαιας 2001

ΣΥΝΘΗΚΕΣ (συνέχεια):

- Το άρθρο 249 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει:
- « [...] Ο κάθε Κανονισμός έχει γενική εφαρμογή. Είναι δεσμευτικός στην ολότητα του και ισχύει άμεσα για τα κράτη μέλη.
- Η Οδηγία είναι δεσμευτική έναντι των Κρατών Μελών στα οποία απευθύνεται ως προς το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται, αλλά αφήνει στα κράτη μέλη την επιλογή ως προς τον τύπο και τη μέθοδο.
- Η Απόφαση είναι δεσμευτική στην ολότητα της έναντι αυτών στους οποίους απευθύνεται.
- Οι Συστάσεις και οι Γνωματεύσεις δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

Κανονισμοί = Δεσμευτικός νόμος

- Ισχύουν άμεσα: τίθενται σε ισχύ με τη δημοσίευση τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την ημερομηνία που προβλέπεται σε αυτούς ή, αν δεν γίνεται τέτοια αναφορά, από την εικοστή μέρα μετά τη δημοσίευση τους.
- Δεν χρειάζονται εθνικά μέτρα εφαρμογής.
- Αποτελούν νομικό προηγούμενο για άτομα στα εθνικά δικαστήρια.
- Γενική εφαρμογή - εφαρμόζονται για και σε όλα τα κράτη μέλη.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Δεσμευτικός νόμος για τα κράτη μέλη στα οποία απευθύνεται.

□ Η έναρξη της ισχύος τους είναι είτε η ημερομηνία που αναγράφεται σε αυτές είτε η εικοστή μέρα από τη δημοσίευση τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

□ Απαιτούν την υιοθέτηση μέτρων εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος από την υιοθέτηση τους.

□ Τα κράτη μέλη οφείλουν να υιοθετούν μέτρα εφαρμογής πριν τη λήξη του χρονοδιαγράμματος ούτως ώστε η εθνική νομοθεσία να μεταφέρει τις πρόνοιες της Οδηγίας.

Η διαδικασία αυτή ονομάζεται ενσωμάτωση.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Δεσμευτικός νόμος για τα κράτη μέλη στα οποία απευθύνεται.

- ❑ Πριν τη λήξη του χρονοδιαγράμματος, οι Οδηγίες μπορούν να αποτελέσουν νομικό προηγούμενο στα εθνικά δικαστήρια.
- ❑ Με τη λήξη του χρονοδιαγράμματος, η Οδηγία αποτελεί νομικό προηγούμενο επί του οποίου μπορούν να βασιστούν άτομα αλλά μόνο σε υποθέσεις ενάντια στο κράτος ή σε εκπροσώπους του κράτους κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.
- ❑ Τα κράτη μέλη μπορούν να κριθούν ως υπεύθυνα για τη μη εφαρμογή ή για την μερική ενσωμάτωση μιας οδηγίας.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ = Δεσμευτικός Νόμος

- ❑ Μόνο για αυτούς στους οποίους απευθύνεται, π.χ. εταιρεία που κρίθηκε ότι παραβίασε τους κανονισμούς ανταγωνισμού.
- ❑ Μπορούν να αποτελέσουν νομικό προηγούμενο και να χρησιμοποιηθούν από άτομα στα εθνικά δικαστήρια.

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ:

- Δικαστικές αποφάσεις / Γενικές Αρχές του Ευρωπαϊκού Δικαίου
- Θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα (περιλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα)
- Ισότητα/ μη διάκριση
- Αναλογικότητα
- Νομική βεβαιότητα/ έννομη προσδοκία / μη αναδρομικότητα
- Το δικαίωμα στην ακρόαση
- Νομικό επαγγελματικό προνόμιο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ΕΔ)

Είναι το κύριο δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με έδρα το Λουξεμβούργο.

Απαρτίζεται από ένα δικαστή για κάθε κράτος μέλος, υποβοηθούμενο από οκτώ Γενικούς Εισαγγελείς, ο ρόλος των οποίων είναι να παρουσιάζουν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο νομικές γνωματεύσεις για την κάθε υπόθεση.

ΚΥΡΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ:

Αιτήσεις για «προκαταρκτική απόφαση»: Αν το εθνικό δικαστήριο είναι σε αμφιβολία για την ερμηνεία ή εγκυρότητα κάποιας Ευρωπαϊκής νομοθεσίας δικαιούται και ορισμένες φορές υποχρεούται να ζητήσει τη γνωμάτευση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η γνωμάτευση αυτή δίδεται υπό τη μορφή της «προκαταρκτικής απόφασης»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή τα κράτη μέλη μπορούν να κινήσουν διαδικασίες αν έχουν λόγους να πιστεύουν ότι ένα κράτος μέλος παραλείπει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

ΕΦΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

Μόνο εναντίον δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται για αποφάσεις των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το Πρωτόδικο Δικαστήριο, το οποίο δημιουργήθηκε το 1989 για αποσυμφόρηση του φόρτου εργασίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και το οποίο επίσης έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.

**Ειδικότερα, κατοχυρώνοντας το
«δικαίωμα για ασφαλείς και υγιεινές
συνθήκες εργασίας»**

το άρθρο 3

**του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού
Κοινωνικού Χάρτη ορίζει:**

«Για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης τους δικαιώματος αυτού τα Μέρη σε συνεργασία με τις εργοδοτικές κι εργατικές οργανώσεις αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

1. να σχεδιάσουν, εφαρμόσουν και περιοδικά επανεξετάσουν μια συνεκτική πολιτική για την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στο εργασιακό περιβάλλον
2. να εκδίδουν κανονισμούς ασφαλείας και υγείας
3. να καθορίζουν μέτρα ελέγχου της εφαρμογής αυτών των κανονισμών
4. να προωθούν τη σταδιακή ανάπτυξη επαγγελματικών υπηρεσιών υγείας για όλους τους εργαζομένους με αρμοδιότητες κατ'εξοχήν προληπτικές και συμβουλευτικές.»

Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ

Έχει περιληφθεί στον βασικό Νόμο 89/1996 για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Μέσα στα πλαίσια του άρθ.16 (1) το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε ξεχωριστές Οδηγίες για διαφορετικά επιμέρους θέματα (πχ ΕΟ 1999/70, ΕΟ 89/654, ΕΟ91/383).

Οι Οδηγίες αυτές καθορίζουν τα ελάχιστα μέτρα ασφαλείας και εναπόκειται πλέον στη δικαιοδοσία των εθνικών νομοθεσιών να εισαγάγουν πιο αυστηρούς κανονισμούς.

- Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ οφείλει να σέβεται και να εναρμονίζει το εθνικό του δίκαιο με τα ευρωπαϊκά νομοθετήματα, καθώς το Ευρωπαϊκό Δίκαιο αποτελεί ανώτερη ιεραρχικά πηγή δικαίου σε σχέση με τις εθνικές νομοθεσίες.
- Με τον τρόπο αυτό οι Ευρωπαϊκοί κανόνες δικαίου γίνονται εσωτερικό δίκαιο των Κρατών Μελών και μάλιστα άμεσα εφαρμοστέο από τους πολίτες και τα δικαστήρια.
- Έτσι και η Κύπρος θέσπισε μια σειρά από Κανονισμούς (πχ Κ.Δ.Π. 173/2002, Κ.Δ.Π. 174/2002), με τους οποίους μεταφέρονται στην Κυπριακή νομοθεσία οι πρόνοιες των αντίστοιχων Ευρωπαϊκών Οδηγιών για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία και οι ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στην εργασία, αντίστοιχα.